

Dilimiz ve fiillerimiz

Mikail Demir: “Yaratmak kelimesinin kullar için kullanımının sakıncası var mı? Bilgi verir misiniz?”

Günlük konuşmalarımızda seçtiğimiz kelimelerin ruh ve ahlâk dünyamızı olumlu veya olumsuz yönde etkilediğinde şüphe yoktur. Kelimeleri seçerken veya kullanırken bizi yönlendiren sâik ve niyet önemlidir. Bir kelimeyi günlük işimizi ve fiilimizi ifade etmek için mi tercih ediyoruz, yoksa Yüce Yaratıcı’ya—hâşâ—denklik iddiasıyla mı tercih ediyoruz; önemli olan bu temel yaklaşımdır.

Hareketlerimizi ifade için telaffuz ettiğimiz fiiller, Cenâb-ı Hakk’a nispet edilip edilmemesi bakımından iki kısımdır:

1-Aslen Cenâb-ı Hakk’ın kemâl ve zat sıfatlarını ifade eden fiiller. Görmek, işitmek, yapmak, yaratmak, acımak, konuşmak, yaşamak, dilemek, bilmek, sevmek, bağışlamak, affetmek, şahit olmak, korumak, kudret sahibi olmak... vs. gibi gerçekte Cenâb-ı Hakk’ın kemâl fiillerini, sıfatlarını ve isimlerini ifâde eden kelimeler bu gruptandır.

2-Yalnız bizim noksanlık sıfatlarımızı yansıtan fiiller. Unutmak, uyumak, yorulmak, dinlenmek, acıkmak, susamak, konuşamamak, görememek, işitememek, yapamamak, başarısız olmak, verimsiz olmak, tembel olmak, nankör olmak, ağlamak, üzülme, kıskanmak... vs. gibi sırf beşeriyetimizle ilgili olan noksanlık fiilleri de bu gruptandır.

Kemâl fiillerini biz mecâzî olarak kullanmaktayız. Bu fiillerin hakikatı ve gerçek mânâsı Cenâb-ı Hakk’a aittir. Meselâ biz “gördüm” dediğimizde; çok dar bir alanı, çok dar imkânlarla görüş ufkumuza aldığımızı kastederiz. Oysa “görmek”, Cenâb-ı Hak için kemâlî ve zâtî bir sıfattır. Hakikî gören O’dur. Ama noksanlık fiilleri tamamen bize aittir. Meselâ biz uyuruz, yoruluruz, dinleniriz. Bu fiiller gerçek mânâda bizi vasıflandırır. Cenâb-ı Hak bunlardan münezzehtir.

Misâlleri arttırmak mümkündür. Yaratmak fiili de şüphesiz Cenâb-ı Hakk’a ait bir kemâl fiilidir. Biz bu fiili mecâzî olarak kullandığımızda hakikatını Cenâb-ı Hakk’a vermeyi kastetmiş olmalıyız. Aksi takdirde, hataya düşmüş oluruz.

Aslına bakarsanız yaratmak fiili yerine, beşerî acziyetimize yaraşan alternatif bir fiil

de yoktur. Genelde örfen daha zararsız görerek kullana geldiğimiz “îcad etmek”, “yapmak”, “var etmek”, “vücuda getirmek”, “şekil vermek”, “biçimlendirmek”... vs gibi fiiller vücûdî olduklarından, Cenâb-ı Hakk’ın kemâl fiillerindendirler.

Bununla beraber; örfün taksîmâtına razı olarak, ‘yaratmak” fiili yerine, Müslüman’ların hiss-i zâhirîlerine dokunmayan ‘yapmak” veya buna benzer başka bir fiili kullanmayı tercih ve tavsiye edebiliriz. Fakat “yaratmak” fiilini kullanan insanların, bununla Allah’a ait olan “hilkati” kast etmedikleri sürece, küfür içinde olduklarına hükmetmemiz doğru olmaz.